

-Vit eru dumpað í royndini búskapi

-Tað eru vánaliga umhugsaðar vinnulívs-ætlanir og vánaliga umhugsaðar samfelags-ætlanir, ið nú hava ført okkum nær um á húsa-gang, og tað er føroyskir vinnulívsmenn og politikarar, sum hava ført okkum í óførið.

Vit eru dumpaðir í royndini búskapi, og hetta er sjálvandi eitt álvarsligt bakkast. Vit eiga tó í dag vitan og møguleikar soleiðis, at vit kunnu vísa á eitt betri úrslit næstu ferð, um bert viljin er til tess segði Tróndur Leivson, skógarfúti m.a. í flaggdagsrøðuni í Havn leygardagin.

Hann vísti m.a. á týðningin tað hevur at eiga at flagg at fylgjast um, tá ið á stendur. Vit prenta røðu hansara:

Gott fundarfólk!

Væl møtt til flaggdags-hald her í Havn.

Nú er 52 ár liðin síðan føroyska flaggið varð við-urkent sum tjóðareyð-kenni okkara.

Aðrir hava fyrr, bæði í røðum og á prenti greitt væl frá flaggsøguni og teimum spennandi remb-ingum og hendingum kring hana.

Eg skal tí ikki gera meira burtur úr flagg-søguni á hesum sinni.

Nógv er broytt her á landi hesi 52 árin, bæði á politiska vøllinum og í samfelagnum sum heild. Onkur vil helst vera við, at langt ífrá alt er broytt til tað betra.

Tað vil so vera, at mein-ingarnar eru ymskar um hetta.

Sjálvur eri eg tó av tí áskoðan, at vit helst ikki hava verið betur fyri í nógvir oлдir, tá tað snýr seg um at vera føroyingar í einum stórrí samanhangi — og tá tað snýr seg um hugtakið eina føroyska tjóð.

Her hugsi eg sjálvandi ikki um stóðuna í landin-um búskaparliga sæð, men um okkara stóðu og okkara meðvit til hug-takið at vera føroyingur og at virka í Føroyum, sum natúrligum parti av umheiminum.

Tí vánaliga búskapar-

stóðuna í landinum hoyra vit dagliga um, og henn-ara sera deðru avleiðingar skal eg ikki viðgera her í dag. Tað, sum tó er áhuga-vert at geva gætur á ein-um degi sum hesum, er, at búskaparkreppan er skapt av okkum sjálvum, og her í Føroyum.

Tað eru vánaliga um-hugsaðar vinnulívsætlan-ir og vánaliga umhugsað- ar samfelagsætlanir, ið nú hava ført okkum nær um á húsa-gang.

Tað eru føroyskir vinnu-lívmenn og føroyskir po-litikarar, ið hava leitt okk-um í óførið, og tað eru ikki fremmand áhugamál, so sum fremmandar fyrirk-ur, útlendskt embætis-vald ella útlenskt politisk áhugamál, ið hava eyð-rænt okkum.

Í so máta eru vit í eini heilt aðrari stóðu enn ein annars vælkendur og nógv umtalaður bólkur av skuldbundnum og blóðfá-tækum londum, nevniliga hin sonevndi triði heimur-in.

Onkur stúrsaði helst við, tá eg í áðni tók so rivi-ligan til og helt fyri, at vit ikki hava verið betur fyri enn tað sama, tá tað snýr seg um at vera føroyingur.

Í almenna orðaskiftin-um um stóðuna hjá føy-roysku mentanini nú á døg-um — verið tað seg um mál, bókmentir, føroysk-

an dans ella annan lut av tí vittefandi hugtakin-um, ið rúmast í orðunum føroysk mentan — ja tá verður aloftast bert tosað um møgulig skaðilg árin, og helst um rákið uttan- eftir.

Men júst tað, at vit sum fjöld ella fólk eru upptikin av, hvussu nú gongur við føroysku mentanini, er tekin um, at vit í dag halda tað vera eina sjálv-fylgju, at vit eru føroying- ar í Føroyum. Vit hava fingið eitt føroyskt með- vit á breiðum stóði í fólk-inum og í samfelagnum.

Og soleiðis hevur ikki altíð verið.

Hetta meðvit er skapt av málvisum undan-gongumonnum gjøgnum tíðirnar. Vit eiga tí eisini at áasanna, at ongantið verður komið á mál í hesi sök. Tí mugu vit í nútíðini eisini alla tíðina leggja okkara klípi í hendan varðan, at hann gerst enn betri og tryggari til av-bjóðingarnar, ið koma.

Tað, sum er sera umráð-andi at geva gætur og vera takksamur fyri, er, at vit eru nádd higir í okk-ara menning sum tjóð og fólk, uttan at blóð hevur flotið. Hjá mongum øðr-um fólksløgum gongur ikki eins hóvliga fyri seg, tíverri. Tað frætta vit jú dagliga um í fjölmiðlun-um.

Tróndur Leivson, skógarfúti: -Einki er at ivast í, at okkara vælferð her heima er ein virðismikil gripur, sum vit eiga at varða um, serliga nú á stendur. Mynd Kalmar

Lat meg nevna nøkur dømi úr heimliga gerand-isdegnum, sum vísa á júst hetta natúrliga meðvit nú á døgum.

Í dag er t.d. einki ivamál um, hvørjum flaggi tú flaggar við, sambands-maðurin og tjóðveldis-maðurin vinda báðir Merkið á stong, sum hitt einasta rætta.

Vit tosa føroyskt í okk-ara guðshúsum, í skúlun-um og í arbeidslívinum.

Somuleiðis í Tínginum, í rættinum og í nærum all-ari almennari fyrisiting.

Samanber bert blóðini í dag við tey frá fyrst í sjeitiárunum. Tá vóru nærum allar stórrí hand-ilsýsingar á útlenskum máli, nú eru tær á føroysk-um.

Í skúlanum kundu vit ynskt okkum fleiri og betri lærbækur á móður-málinum, men eingin mót-stóða er heldur imóti hes-um, verða ráðini til tess, verður hetta gjørt.

Vit bera fram á altjóða pallin føroyskt vinnulív og tess údráttir. Somu-leiðis kunnu vit á altjóða stóði, uttan at smæðast, bjóða fram føroyska vitan — skapta úr føroyskum skúla, bjóða fram føy-royska tøkni- og føy-roysk visindi, eins væl og føroyska list og mentan.

Tey fólk, sum koma hig- ar til landið at seta búg-

læra seg í allarflestu føyrum skjótt at tosa føy-royskt. Ikki tí, at vit krevja hetta av teimum, men tí tey sjálvi skilja, at tað er ein eins sjálvsagdur lutur at tosa føroyskt, um ein býr her á landi, sum tað er at tosa enskt, um ein setur búgvi í Bretlandi. Soleiðis verða okkara til-fluttu medborgarar við til at ríka føroyska samfelag-ið.

Hvør minnst ikki hvussu stutt tíð tað er síð-an, at føroyingurin bein-anvegin tosaði danskt, um dani var hjástaddur. So-leiðis er ikki longur, í hvussu so er ikki í sama mun, ikki tí, at vit ikki vilja — soleiðis sum onkra aðra staðni — men tí, at vit vita og føla inni við okkum sjálvi, at hetta er ikki neyðugt longur.

Eisini á ítróttarekinum hava vit boðið okkum fram á altjóða pallin hesi seinnu árin.

Eg kann ikki lata vera við at nevna eina hending, mær var fyri á ferð í syðra partinum av Suður Amerika nú í mars mán-aða.

Í heimsins syðsta veru-liga býi, Ushuaia, ið er í argentínska partinum av Eldlandinum, stóðu vit fyra mans eitt kvöldi og skuldu hava náttarvist á Hotel Kap Horn. Vit vóru ein íslendingur, tveir dan-

ir og eg sjálvur. Maðurin aftanfyrir diskin las pass-ini igjøgnum, so hvørt hann skrivaði okkum upp í bókina. Fyri hinar fyrru bert ypti hann øksl, tá hann skrivaði landið, teir vóru úr, landanøvnini segdu honum lítið og einki. Tá túrur in at enda kom til mitt pass, fór eitt brá um enníð á honum, og hann vendi sær brosand-i til min og spurdi um eg ikki var úr frálíku fót-bóltsoyggunum Islas Faroe. Hann hevði sæð dystin móti Eysturriki, og visti væl um okkum. Stoltur játtaði eg, og vit samdust skemtandi um, báðir at fara at hyggja at, tá Føroyar og Argentina skulu spæla HM-enda-spælið.

Tey dømi eg havi nevnt her frammanfyri vísa eftir mínum tykki týðuliga, at tað er hent nógv til frama fyri »føroyingin í Føroy-um«, síðan tjóðskapar-kenslan, málstriðið og flaggstriðið tóku seg upp.

Í fleiri føyrum eru partar av hesum stríðsmálinum ikki partapolitisk hjarta-mál longur, rætta leiðin er ov sjálvsögð til, at nakað er at stríðast um.

Vit eru vorðnir føyroy-ingar á flestu rókum í hes-um samfelagnum. At føy-oyingurin nú á døgum liv-ir og virkar heilt annars-leiðis enn hann gjørdi fyrr,